

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vznik a obsah oprávnění k vyplnění blankosměnky

Jedním z významných platebních a zajišťovacích institutů používaných především v podnikatelské praxi jsou bezesporu směnky. Blankosměnka jako záměrně nevyplněná listina, je jednou z forem směnky či spíše jednou ze stádií vzniku směnky, která je svou charakteristikou významná z hlediska situace, že některé údaje budou do ní začleněny až v případě, kdy budou definitivně známy.

Jedním z významných platebních a zajišťovacích institutů používaných především v podnikatelské praxi jsou bezesporu směnky. Blankosměnka jako záměrně nevyplněná listina, je jednou z forem směnky či spíše jednou ze stádií vzniku směnky, která je svou charakteristikou významná z hlediska situace, že některé údaje budou do ní začleněny až v případě, kdy budou definitivně známy.

Pojem blankosměnka v zákoně směnečném a šekovém (zákon č. [191/1950](#) Sb., dále jen ZSŠ) nenalezneme. Problematikou blankosměnky se zabývá ustanovení § 10 čl.I. ZSŠ, které stanoví: Nebyla-li směnka, která byla při vydání neúplná, vyplněna tak, jak bylo ujednáno, nemůže se namítat majiteli směnky, že tato ujednání nebyla dodržena, ledaže majitel nabyl směnky ve zlé víře anebo se při nabývání směnky provinil hrubou nedbalostí.

Jak vyplývá z výše řečeného, zákonodárce užívá pro vyjádření blankosměnky pojmu neúplná směnka. Blankosměnku lze tedy charakterizovat jako záměrně neúplnou listinu, která se však má podle vůle účastníků stát směnkou. Listina přitom musí obsahovat nezbytné náležitosti (viz. níže) a při jejím vydání musí být nabyvateli uděleno tzv. vyplňovací právo.

Charakterizujeme-li blankosměnku jako neúplnou listinu podle jejích podstatných náležitostí, musíme se alespoň okrajově zmínit o rozdílu mezi přípustnou a nepřístupnou neúplností směnky. Nepřístupná neúplnost směnky vyplývá z § 2 čl.I. ZSŠ, který říká, že chybí-li listině alespoň jeden z podstatných znaků směnky, jedná se o směnku neplatnou, listinu nelze za směnku považovat. Přípustnou neúplností směnky je právě případ vystavení blankosměnky, ale i tato listina musí obsahovat určité povinné údaje, jinak se o blankosměnku jednat nebude.

Listinu je možné považovat za blankosměnku v případě, že splňuje všechny dále uvedené předpoklady. Základním pojmovým znakem blankosměnky je neúplnost listiny. Jedná se o výše zmíněnou přípustnou neúplnost, kdy v obsahu listiny chybí jeden nebo i více podstatných náležitostí. Neúplnost obsahu listiny musí být záměrně domluvena účastníky a tento stav je chápán jako dočasná záležitost, tzn. po čase dojde k jejímu doplnění a dojde k přeměně blankosměnky na směnku. Podstatnou náležitostí blankosměnky je existence alespoň jednoho podpisu, neboť nesplněním této podmínky nelze vůbec hovořit o právním úkonu a už vůbec ne o vzniku jakéhokoli právního vztahu. Listina blankosměnky musí být v okamžiku svého vystavení stranami předurčena k tomu, aby se stala směnkou řádnou. Pokud by listina obsahovala všechny podstatné náležitosti kladené na směnku, byla by směnkou ač by účastníci mysleli, že se jedná o blankosměnku. Zřejmě nejvýznamnějším a nejproblematičtějším znakem blankosměnky, jehož vysvětlení má být cílem tohoto pojednání, je udělení vyplňovacího práva k doplnění obsahu listiny podpisatelem listiny jejímu nabyvateli.

Podstatou vyplňovacího práva směnečného je určení osoby, která může obsah blankosměnky doplnit, doby, do kdy může být toto právo uplatněno a zejména určení jeho obsahu. Vyplňovací právo

směnečné je specifickým druhem oprávnění. Nejedná se o právo směnečné, obligační, ani o právo věcné. Jedná se o speciální majetkové právo někdy zvané jako právo „utvářecí“. Výkon vyplňovacího práva je jednostranný a jeho uskutečněním se z blankosměnky stává směnka skutečná. Teprve od doby vyplnění vznikají práva směnečná, účinky této přeměny nastanou ovšem ex tunc k datu, kdy byla blankosměnka vydána. Účinky přeměny směnky nastanou i v případě, že byla vyplněna chybně, v rozporu s dohodnutým vyplňovacím oprávněním (viz. níže).

Vyplňovací oprávnění vzniká dohodou mezi podpisatelem blankosměnky a jejím nabyvatelem. Forma této dohody není stanovena, může proto být učiněna jak písemně, tak ústně a není vyloučena ani konkludentní forma uzavření. Samozřejmě nejjistější zejména z hlediska dlužníka bude uzavření dohody písemnou formou, neboť ta jediná umožňuje dostatečné prokázání všech dohodnutých skutečností. Předmětem dohody o vyplnění blankosměnky bude především založení samotného vyplňovacího oprávnění a dále vymezení způsobu a rozsahu doplnění chybějících údajů.

Realizace směnečného vyplňovacího oprávnění může mít formu jak doplnění již existujícího směnečného prohlášení, tak připojení dalšího směnečného prohlášení. Doplnění existujícího směnečného prohlášení může mít podobu buď vyplnění blankosměnky nebo změny textu blankosměnky. Vyplňovací právo k blankosměnce má pouze nositel tohoto oprávnění. Své právo může vykonat sám nebo prostřednictvím svého zmocněnce.

Změna obsahu sjednaného vyplňovacího práva je možná dohodu stran, do doby, než vyplňovací právo zanikne. Změna vyplňovacího oprávnění se také může týkat osoby nabyvatele blankosměnky a je spojena se změnou vlastnického práva k blankosměnce – přechod práva, převod práva, promlčení vyplňovacího práva (promlčecí lhůta běží ode dne následujícího po datu splatnosti blankosměnky – je-li tento údaj uveden. Není-li v blankosměnce údaj splatnosti uveden, je vyplňovací právo nepromlčitelné.).

Pro zánik směnečného vyplňovacího práva je dáno více skutečností než pro jeho vznik. Směnečné vyplňovací právo nejčastěji zaniká jeho úplným využitím. Další skutečností, na kterou se váže zánik vyplňovacího práva je vrácení blankosměnky dlužníkovi. Dodatečná nemožnost výkonu vyplňovacího práva nastane vznikem nepřekonatelné překážky bránící vyplnění blankosměnky. Je-li vyplňovací oprávnění uděleno na dobu určitou a není-li nejpozději v poslední den lhůty uplatněno, zanikne uplynutím této doby. Vyplňovací právo zaniká také excesním vyplněním blankosměnky, tedy vyplněním v rozporu s dohodou stran. Vyplnění blankosměnky v rozporu s obsahem ujednání o vyplnění nelze považovat za využití vyplňovacího oprávnění. Byla-li však při vyplnění blankosměnky využita celá kapacita blanka, toto vyplňovací oprávnění vzhledem ke skutečnosti, že přestává být v důsledku nemožnosti blankosměnku vyplnit uplatnitelné – zaniká.

Vyplňovací právo s ohledem na svou specifickou nezaniká z dále uvedených důvodů, ač ty jsou obvyklým předpokladem zániku práv. Vyplňovací právo nezaniká splatností blankosměnky. Nevyplněnou blankosměnku nelze předložit k placení. Datem splatnosti oprávnění k vyplnění nezaniká a trvá dále. Oprávnění k doplnění obsahu blankosměnky nelze zaniknout ani promlčením. Vyplňovací oprávnění je neodvolatelné, tak není možnost zániku oprávnění touto cestou. Na existenci vyplňovacího oprávnění nemá žádný vliv splnutí, jelikož se nejedná o pohledávku, dále ani smrt dlužníka, ani smrt nositele vyplňovacího oprávnění, ani jejich zánik, jedná-li se o osobu právnickou. Důvodem zániku oprávnění k vyplnění blankosměnky nemá vliv ani ztráta směnečné způsobilosti dlužníka, blankopodisatele, změna jména, prodej podniku a ani prohlášení konkurzu následek zániku vyplňovacího práva nepřináší.

Jak již bylo zmíněno, jediným ustanovením ZSŠ, které se zabývá úpravou blankosměnky je § 10 čl.I. Podstatou tohoto ustanovení je situace, kdy byla blankosměnka vyplněna v rozporu s dohodou stran,

v rozporu se sjednaným obsahem vyplňovacího oprávnění. Význam tohoto ustanovení je zejména v tom, že vyplněním blankosměnky se z ní stává směnka řádná a to s účinky ex tunc, ode dne, kdy byla podpisatelem vystavena. Blankosměnka se stává směnkou i v případě, že byla doplněna v rozporu s ujednáním stran. Ač je na takto nesprávně vyplněnou blankosměnku pohlíženo jako na směnku řádnou a plynou z ní mnohá práva, dal zákonodárce dlužníkovi (podpisateli blankosměnky) možnost podat námitku excesního vyplnění proti majiteli směnky. Námitku excesního vyplnění blankosměnky může uplatnit každý směnečný dlužník, který se podepsal na blankosměnku před vyplněním a jehož postavení ve směnečném vztahu je vyplněním blanka uskutečněným v rozporu s obsahem vyplňovacího práva nepříznivě dotčeno. Dlužník může tuto námitku podat a být úspěšný proti majitelům, kteří nabyli směnku ve zlé víře anebo se při nabývání směnky provinili hrubou nedbalostí. Zlou víru lze vztahovat na případ, kdy nabyvatel směnky má povědomost o tom, že obsah směnky vznikl vyplněním blanka v rozporu s obsahem vyplňovacího práva a hrubou nedbalostí potom máme na mysli situaci, kdy nabyvatel blankosměnky musel mít z obsahu směnky nebo z okolností nabytí směnky dojem, že ohledně vzniku obsahu směnky není vše v pořádku. Pro lepší situaci dlužníka a pro jeho větší jistotu ohledně vyplnění blanka se doporučuje připojit k blankosměnce vedlejší doložku, kterou se deklaruje, že jde o směnku nevyplněnou, v kterých bodech má být vyplněna a případně se označí i zdroj, z něhož se lze poučit o vyplnění směnky.

Tolik o problematice blankosměnky a zejména o charakteristice oprávnění k vyplnění blankosměnky. Problematika námitek dlužníka proti vyplnění blanka a proti směnce byla jen načrtnuta, jistě si zaslouží samotné pojednání a v příštích článcích jí bude věnováno více.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Platformová práce](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Několik poznámek z pera Nejvyššího soudu k nemocem z povolání a důkazní nouzi](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)